

МІЖНАРОДНІ МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНІ
НАУКОВІ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

www.economy-confer.com.ua

Світ наукових досліджень

Збірник наукових
публікацій міжнародної
мультидисциплінарної наукової
інтернет-конференції

Випуск 31

20-21 червня 2024 р.

ISSN 2786-6823 (print)

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH
WYŻSZA SZKOŁA ZARZĄDZANIA I ADMINISTRACJI
W OPOLU

Тернопіль, Україна – Ополе, Польща
2024

УДК 001 (063)

Світ наукових досліджень. Випуск 31: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 20-21 червня 2024 р.) / за ред. : О. Патряк та ін. ГО “Наукова спільнота”, WSZIA w Opolu. Тернопіль: ФО- П Шпак В.Б. 2024. 163 с.

Збірник наукових публікацій укладено за матеріалами доповідей наукової мультидисциплінарної інтернет-конференції «Світ наукових досліджень. Випуск 31», які оприлюднені на інтернет-сторінці www.economy-confer.com.ua

Оргкомітет

ГО Наукова спільнота

Патряк Олександра Тарасівна, кандидат економічних наук, ЗУНУ;

Шевченко Анастасія Юрійівна, кандидат економічних наук, ТОВ «Школа для майбутнього»;

Яремко Оксана Михайлівна, кандидат юридичних наук, доцент, ЗУНУ;

Станько Ірина Ярославівна, кандидат юридичних наук, адвокат;

Назарчук Оксана Михайлівна, доктор філософії (Ph.D.), ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»;

Гомотюк Оксана Євгенівна, доктор історичних наук, професор, ЗУНУ;

Біловус Леся Іванівна, доктор історичних наук, кандидат філологічних наук, професор, ЗУНУ;

Ребуха Лілія Зіновіївна, доктор педагогічних наук, кандидат психологічних наук, професор, Західноукраїнський національний університет;

Недошитко Ірина Романівна, кандидат історичних наук, доцент, ЗУНУ;

Стефанишин Олена Василівна, кандидат історичних наук, доцент, ЗУНУ;

Ухач Василь Зіновійович, кандидат історичних наук, доцент, ЗУНУ;

Яблонська Наталія Мирославівна, кандидат філологічних наук, старший викладач, ЗУНУ;

Савчук Надія Антонівна, кандидат психологічних наук, доцент, ЛНТУ;

Рудакевич Оксана Мирославівна, кандидат філософських наук, ЗУНУ;

Русенко Святослав Ярославович, аспірант, ТНПУ імені Володимира Гнатюка.

Адреса оргкомітету:

46005, Україна, м. Тернопіль, а/с 797

тел. +380977547363 e-mail: economy-confer@ukr.net

Оргкомітет конференції не завжди поділяє думку учасників. В збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірність несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерело є обов'язковим. Усі роботи ліцензуються відповідно до Creative Commons Attribution 4.0 International License

ISSN 2786-6823 (print)

© ГО “Наукова спільнота” 2024

© Автори статей 2024

Перепелюк Микола Миколайович
ОБМЕЖЕННЯ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ІНКЛІСІРАНУ У
ПАЦІЄНТІВ З ДУЖЕ ВИСОКИМ СЕРЦЕВО-СУДИННИМ
РИЗИКОМ І СУПУТНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ ПЕЧІНКИ.....119

Скубицька Людмила Дмитрівна
ДІАГНОСТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ
ЕЛЕКТРОГАСТРОМІОГРАФІЇ В ПРАКТИЧНІЙ МЕДИЦИНІ.....121

*Терещенко Людмила Олександрівна, Степанов Геннадій Федорович,
Васильєва Антоніна Георгіївна, Дімова Алла Анатоліївна*
АКТИВНІСТЬ Ca^{2+} -АТФази ТА Na^+ , K^+ -АТФази У ТКАНИНАХ
ЩУРІВ ЗА УМОВ ІНТЕНСИВНОГО ФІЗИЧНОГО
НАВАНТАЖЕННЯ.....123

Фармацевтичні науки

Парченко Марина Вікторівна
ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗПОВСЮДЖЕНОСТІ ЗАХВОРЮВАНOSTІ
І СМЕРТНОСТІ ВІД РАКУ ПРОСТАТИ В УКРАЇНІ І СВІТІ.....125

Притула Руслан Леонідович
ДОСЛІДЖЕННЯ IN SILICO 2-(((3-(2-ФТОРФЕНІЛ)-5-
МЕРКАПТО-4Н-1,2,4-ТРИАЗОЛ-4-ІЛ)ІМІНО)
МЕТИЛ)ФЕНОЛУ.....128

Сільськогосподарські науки

Приходько Віталій Олександрович
ФОТОСИНТЕТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КОРМОВИХ СУМІШОК
КУКУРУДЗИ З СОЄЮ ЗАЛЕЖНО ВІД ЩІЛЬНОСТІ ПОСІВУ.....130

Фізико-математичні науки

*Макар Тарас Романович, Галій Павло Васильович,
Ненчук Тарас Миколайович, Дзюба Володимир Іванович*
ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНИХ МАС НОСІЇВ ЗАРЯДУ
В In_4Se_3 МЕТОДОМ ФОТОЕЛЕКТРОННОЇ
СПЕКТРОСКОПІЇ З КУТОВИМ РОЗДІЛЕННЯМ.....133

АКТИВНІСТЬ Ca^{2+} -АТФази ТА Na^+ , K^+ -АТФази У ТКАНИНАХ ЩУРІВ ЗА УМОВ ІНТЕНСИВНОГО ФІЗИЧНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Терещенко Людмила Олександрівна

доцент кафедри медичної біології та хімії

Одеського національного медичного університету, м. Одеса

ORCID: 0000-0002-1416-2858

Степанов Геннадій Федорович

доцент кафедри медичної біології та хімії

Одеського національного медичного університету, м. Одеса

ORCID: 0000-0002-8242-8689

Васильєва Антоніна Георгіївна

старший викладач кафедри медичної біології та хімії

Одеського національного медичного університету, м. Одеса

ORCID: 0009-0007-6071-7870

Дімова Алла Анатоліївна

асистент кафедри медичної біології та хімії

Одеського національного медичного університету, м. Одеса

ORCID: 0000-0002-3355-6799

Інтернет-адреса публікації на сайті:

<https://www.economy-confer.com.ua/full-article/5636/>

Вступ. На сьогоднішній день актуальними є дослідження фізіологічних та біохімічних механізмів розвитку фізичної втоми, яка є основним фактором, що лімітує рухову діяльність людини, а це, безумовно, негативно впливає на працездатність. Відомо, що ефект втоми зумовлений, як центральними, так і периферичними механізмами [1, с. 8]. На периферії він пов'язаний з виснаженням енергетичних ресурсів, зниженням рН, підвищенням рівня лактату у внутрішньоклітинному просторі [2, с. 19], зміною електрохімічних градієнтів іонів Na^+ , K^+ , Cl^- на внутрішній і зовнішній поверхні мембран м'язових волокон, зниженням активності Ca^{2+} -АТФази, Na^+ , K^+ -АТФази, що, в свою чергу, призводить до зниження ефективності скорочення і розслаблення міофібрил [3, с. 287; 4, с. 339]. Аналіз структурних компонентів, які приймають участь у формуванні втоми, дасть можливість розширити теоретичну базу процесів м'язового скорочення, без чого неможлива розробка засобів ефективної підтримки працездатності.

Мета дослідження – визначення активності Ca^{2+} -АТФази та Na^+ , K^+ -АТФази у головному мозку, скелетних та серцевому м'язах щурів, які піддавалися інтенсивному фізичному навантаженню до відмови від роботи.

Матеріали і методи. Експеримент проведений на 60 статевозрілих щурах-самцях лінії Вістар. Фізичне навантаження моделювали на тредбані (довжина робочої стрічки 80 см). В кінці робочої частини стрічки встановлювали пристрій для електростимуляції (24 В перемінного току). Швидкість обертання стрічки 0,5 м/с, кут нахилу 10 градусів. Критерієм настання втоми вважали момент відмови щура від бігу, не зважаючи на електростимуляцію.

Активність Na^+ , K^+ -АТФази та Ca^{2+} -АТФази визначали по різниці активностей у відсутності убаїну та при його додаванні у мітохондріальних фракціях тканин скелетних, серцевого м'язів та головного мозку [5, с. 258].

Результати. Виснажуюче фізичне навантаження, що супроводжується відмовою від роботи, призводить до виражених змін з боку систем активного транспорту іонів. Так, активність Na^+ , K^+ -АТФази скелетних м'язів знижується на 23% ($p < 0,01$), а активність Ca^{2+} -АТФази – на 30% ($p < 0,001$) по відношенню до контролю, що, напевно, призводить до зниження поглинання іонів Ca^{2+} саркоплазматичним ретикуломом.

Для серцевого м'яза в момент відмови від роботи, як і для скелетних м'язів, характерне вірогідне зниження активності Na^+ , K^+ -АТФази на 36% та Ca^{2+} -АТФази на 39% по відношенню до показників контролю.

На відміну від цього, головний мозок реагує на максимальне навантаження дуже специфічно. На фоні пригнічення активності Ca^{2+} -АТФази на 23% ($p < 0,001$), активність Na^+ , K^+ -АТФази не відрізняється від аналогічних даних в інтактній групі тварин.

Таким чином, з трьох досліджених нами тканин, активність Na^+ , K^+ -АТФази не змінюється в момент відмови від роботи тільки у головному мозку, тобто в органі управління, а в виконавчих органах (скелетні м'язи, серце), навпаки, відбувається зниження питомої активності ферменту. В той же час відзначаються і загальні моменти при настанні втоми, які полягають у зниженні активності Ca^{2+} -АТФази в усіх вивчених гомогенатах.

Висновки

1. Активність Na^+ , K^+ -АТФази за умови інтенсивного фізичного навантаження у головному мозку піддослідних щурів не змінюється на відміну від показників м'язової тканини, де спостерігається суттєве зниження питомої активності ферменту.

2. Активність Ca^{2+} -АТФази в ході розвитку втоми значно знижується у всіх досліджених органах виснажених тварин.

Список літератури:

1. Павлова Ю., Виноградський Б. Відновлення у спорті: монографія. – Львів: ЛДУФК, 2011. – 204 с.
2. Бабак С. В. Фізіологічні та біохімічні механізми розвитку втоми при фізичних навантаженнях// Вісник Національного університету оборони України. – 2023. – № 1(71). – С. 17-24.
3. Allen D. G., Lamb G. D., Westerblad H. Skeletal muscle fatigue: cellular mechanisms // J. Physiological reviews. – 2008. – Т. 88. – Р. 287-332.
4. Clausen T. Role of Na^+ , K^+ -pumps and transmembrane Na^+ , K^+ -distribution in muscle function // J. Acta Physiologica – 2008. – № 192. – Р. 339-349.
5. Прохорова М. И. Методы биохимических исследований. – Ленинград, 1982. – 271 с.